

ศึกษากิจกรรมดนตรีที่มีต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา
ระดับปานกลาง : กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล

นางสาวสุทธทัย ชัยบุตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-6494-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 220A016X

EFFECTS OF MUSIC ACTIVITIES ON EMOTIONAL DEVELOPMENT OF THE
CHILDREN WITH MODERATE MENTAL RETARDATION :
THE CASE STUDY OF RAJANUKUL INSTITUTE

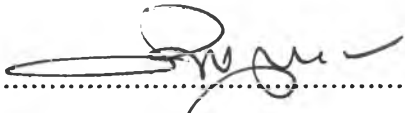
Miss Sudruthai Chaiyaboot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Music
Department of Music
Faculty of Fine and Applied Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2004
ISBN 974-17-6494-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ศึกษากิจกรรมดนตรีที่มีต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กที่บกพร่อง
ทางสติปัญญาในระดับปานกลาง : กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล
โดย   นางสาวสุดฤทัย ชัยบุตร
สาขาวิชา   ดุริยางค์ไทย
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.บุญกร สำโรงทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   อาจารย์ภานินี อึ้งปิ่น

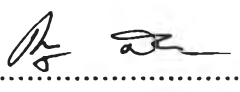

คณะกรรมการศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

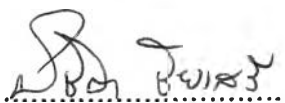

.....คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชาญฉกรรจ์ พรุ่งโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญกร สำโรงทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ภานินี อึ้งปิ่น)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พิชิต ชัยเสรี)

สุดฤทัย ชัยบุตร : ศึกษากิจกรรมดนตรีที่มีต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง : กรณีศึกษาสถาบันราชานุกูล. (EFFECTS OF MUSIC ACTIVITIES ON EMOTIONAL DEVELOPMENT OF THE CHILDREN WITH MODERATE MENTAL RETARDATION : THE CASE STUDY OF RAJANUKUL INSTITUTE) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. บุญกร สำโรงทอง, อ.ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ภานินี อึ้งปิ่น , 127 หน้า. ISBN 974-17-6494-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษากิจกรรมดนตรีที่มีต่อพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง อายุระหว่าง 13-18 ปี ระดับเชาวน์ปัญญา 35-49 เป็นนักเรียนในโรงเรียนราชานุกูล สถาบันราชานุกูล จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมดนตรีและกลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมดนตรีแต่ได้รับกิจกรรมปกติตามที่โรงเรียนกำหนด แบบแผนการทดลองการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบ Pre test - Post test Control group design ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. กิจกรรมดนตรีสามารถปรับพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ระดับปานกลาง (กลุ่มทดลอง) ให้ลดลงได้ (มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่ดีขึ้น) โดยกิจกรรมดนตรีที่มีความเหมาะสมในการปรับพฤติกรรมได้เด่นชัดมากที่สุด ตามลำดับดังนี้

1. กิจกรรมที่ 4 ความเข้มของเสียง (Color Intensity)
2. กิจกรรมที่ 7 ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)
3. กิจกรรมที่ 6 ความจำ (Memorization)
4. กิจกรรมที่ 8 ความพึงพอใจ (Satisfaction)
5. กิจกรรมที่ 2 ทำนอง และกิจกรรมที่ 3 ระดับเสียง (Melody, pitch)
6. กิจกรรมที่ 1 จังหวะ (Rhythm)
7. กิจกรรมที่ 5 ธรรมชาติของเสียง (Tone Color)

2. เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาปานกลางกลุ่มทดลองที่ได้รับกิจกรรมดนตรี มีพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ลดลงกว่าเด็กกลุ่มควบคุม กล่าวคือ มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์สูงขึ้นกว่าเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับกิจกรรมดนตรี

ภาควิชา ดุริยางคศิลป์

สาขาวิชา ดุริยางค์ไทย

ปีการศึกษา 2547

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4586568035 : MAJOR THAI MUSIC

KEY WORD: EFFECTS / MUSIC / ACTIVITIES / THE CHILDREN WITH MODERATE MENTAL RETARDATION

SUDRUTHAI CHAIYABOOT : EFFECTS OF MUSIC ACTIVITIES ON EMOTIONAL DEVELOPMENT OF THE CHILDREN WITH MODERATE MENTAL RETARDATION : THE CASE STUDY OF RAJANUKUL INSTITUTE. THESIS ADVISOR : BUSSAKORN SUMRONGTHONG, THESIS CO-ADVISOR : PANINEE AUNGPAN, 127 p. ISBN 974-17-6494-4 .

The purpose of this experimental research is to investigate effects of music activities on emotional development of the children with moderate mental retardation which is the case study of Rajanukul Institute. There are 16 children with mental retardation between group age of 13-18 years old, talented with the I.Q., 35-44 respectively. Two groups of eight children are found with moderate mental level of effects, each of whom participated in the experimental group and the control group. The experimental design was Pre-test and Post-test Control groups' design. The results were as follows;

1. Musical activities can mormalize the child's emotional behaviors that reveal certain degrees of defective intelligence quotion's at a moderate level (Testing group), and likely to abate. (emotional developments may in prove). As a result, there are the following musical activities to help them adjust for a more suitable and most evident behaviour development, to say respectively:

- Activities one Color Intensity
- Activities two Creativity
- Activities three Memorization
- Activities four Satisfaction
- Activities five Melody and pitch
- Activities six Rhythm
- Activities seven Tone Color

2. The children who experience mental retardation and who received the rehearsal of musical activities have had higher level on emotional development than those who go without them.

Department of Music
Field of study Thai Music
Academic year 2004

Student's signature .....
Advisor's signature .....
Co-advisor's signature .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้มีพระคุณหลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญกร สำโรงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ภานินี อึ้งปิ่น อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย และทุนสมาคมราชกรีกาสาโมสร จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ พิชิต ชัยเสรี กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขสิ่งบกพร่องต่าง ๆ อันจะเกิดขึ้นกับตัวผู้วิจัยและวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนราชานุกูล ที่ได้ให้การสนับสนุนและให้โอกาสทำการศึกษาทดลองจนประสบความสำเร็จ ขอขอบพระคุณ พี่อัญชลี ศรีรัตนประเสริฐและคุณรัชมัญ ยิงโยมร ผู้ช่วยวิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้านทั้งการช่วยเหลือผู้ป่วยขณะทำกิจกรรมดนตรีด้วยดีมาตลอด ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดราชานุกูลที่สุกัญญา ไกรสดับ พี่สมใจ รอดขำและ พี่ด้อย สุจิตรา สุขเกษม ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ความสะดวก ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล อาจารย์นุชญา บัวลอย ในเรื่องของการจัดพิมพ์เอกสาร ในการเสนอผลงานต่อคณะกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนเด็ก ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมดนตรี ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จในที่สุด

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งได้สนับสนุนในด้านการเงินและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	36
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	36
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	36
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
3.4 วิธีดำเนินการทดลองและการดำเนินการทดลอง.....	38
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4.1 ตารางและกราฟแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมที่มีผล ต่อพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ของเด็กกลุ่มทดลอง.....	40
4.2 ตารางและกราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กแต่ละคน ชั้น E5/1 (กลุ่มทดลอง) ก่อนและหลังทดลอง.....	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 ตารางและกราฟแสดงคะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กแต่ละคน ชั้น E5/2 (กลุ่มควบคุม) ก่อนและหลังทดลอง	76
4.4 เปรียบเทียบพัฒนาการทางด้านอารมณ์ของเด็กกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	93
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
รายการอ้างอิง.....	100
ภาคผนวก.....	102
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	127

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ตารางแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและร้อยละของแต่ละกิจกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรม ทางด้านอารมณ์ของเด็กกลุ่มทดลอง.....40
2	ตารางแสดงคะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กชั้น E5/1 (กลุ่มทดลอง) ก่อนและหลังการทดลอง 42
3	ตารางแสดงคะแนนพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนการทดลองและคะแนนพฤติกรรม ที่เกิดหลังการทดลองในแต่ละกิจกรรมของเด็กแต่ละคน (กลุ่มทดลอง).....43
4	ตารางแสดงคะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์ของเด็กชั้น E5/2 (กลุ่มควบคุม) ก่อนและหลังการทดลอง 76
5	ตารางเปรียบเทียบพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ของเด็กกลุ่มควบคุมและ กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง 93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกิจกรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางด้านอารมณ์ ของกลุ่มทดลอง 41
2	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S1 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 49
3	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S2 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 51
4	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S3 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 55
5	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S4 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 58
6	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S5 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 62
7	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S6 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 65
8	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S7 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 69
9	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ S8 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มทดลอง) 72
10	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B1 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม) 79
11	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B2 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม) 81
12	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B3 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม) 83
13	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B4 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม) 85

14	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B5 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม).....	87
15	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B6 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม).....	89
16	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B7 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม).....	91
17	แสดงคะแนนเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์ของ B8 ก่อนและหลังการทดลอง (กลุ่มควบคุม).....	92